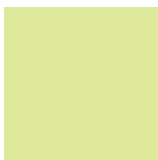
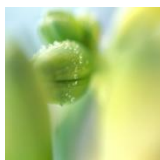
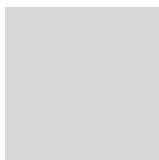
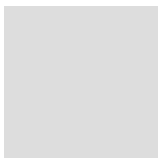

Konferencija „Smulkiųjų ūkių perspektyvos Lietuvoje“, Lietuvos Respublikos Seimas, 2015 spalio 14 d.

KUR MUS VEDA BENDROJI ŽEMĖS ŪKIO POLITIKA: kada maži ūkiai gali būti konkurencingi?

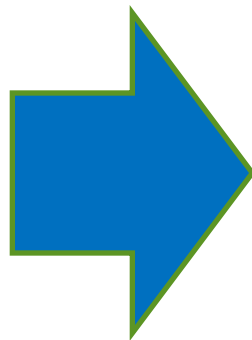

Dr. Rasa Melnikienė
Dr. Dalia Vidickienė

Žemės ūkio ekonomikos mitas

**MAŽI ŪKIAI YRA
NEKONKURENCINGI?**

**MAŽOS ŠALIES ŪKIS
YRA
NEKONKURENCINGAS**

Kuri šalis yra labiau konkurencinga?

Nyderlandai

Kuri šalis yra labiau konkurencinga?

Nyderlandai

Lietuva

Kur mus veda BŽŪP?

Produktyvumas

Konkurencingumas

Tvarumas

Ankstyvieji metai (60-ieji)	Krizės metai (70/80-ieji)	1992 m. reforma	Darbotvarkė 2000	2003 m. reforma	2008 m. Sveikatingumo patikra
Apsirūpinimas maistu Produktyvumo didinimas Rinkos stabilizavimas Pajamų palaikymas	Perprodukcija Didelės išlaidos Tarptautiniai nesutarimai Struktūrinės priemonės	Perprodukcijos mažinimas Aplinka Pajamų stabilizavimas Biudžeto stabilizavimas	Reformų tęsimas Konkurencingumas Kaimo plėtra	Orientacija į rinkos poreikius Vartotojų interesai Kaimo plėtra Aplinka Supaprastinimas Suderinamumas su PPO	2003 m. reformos sustiprinimas Naujieji iššūkiai Rizikos valdymas

Smulkių ūkių vaidmens evoliucija, prisidedant prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo

Tvarumas

Visuomenės prioritetas – daugiau aukštos kokybės maisto, pagaminto taikant gamtai draugiškas technologijas

Smulkių ūkių vaidmuo tampa labiau reikšmingas. Jie gamina šviežią ir natūralų maistą, taikant gamtai draugiškas technologijas, lanksčiau reaguoja į vietinės rinkos paklausą.

Konkurencingumas

Visuomenės prioritetas – perteklinės produkcijos apimtys mažinimas ir ūkių konkurencingumo stiprinimas

Smulkūs ūkiai buvo traktuojami kaip nekonkurencingi. Iš jų buvo tikimasi stambėjimo arba ekonominės veiklos keitimo ir žemės perleidimo stambiems ūkiams.

Produktyvumas

Visuomenės prioritetas – apsirūpinimas maistu

Smulkių ūkių vaidmuo buvo nereikšmingas. Dėl lėšų stokos jie negalėjo diegti industrinių technologijų, pasiekti masto ekonomijos bei padidinti ūkio produktyvumą.

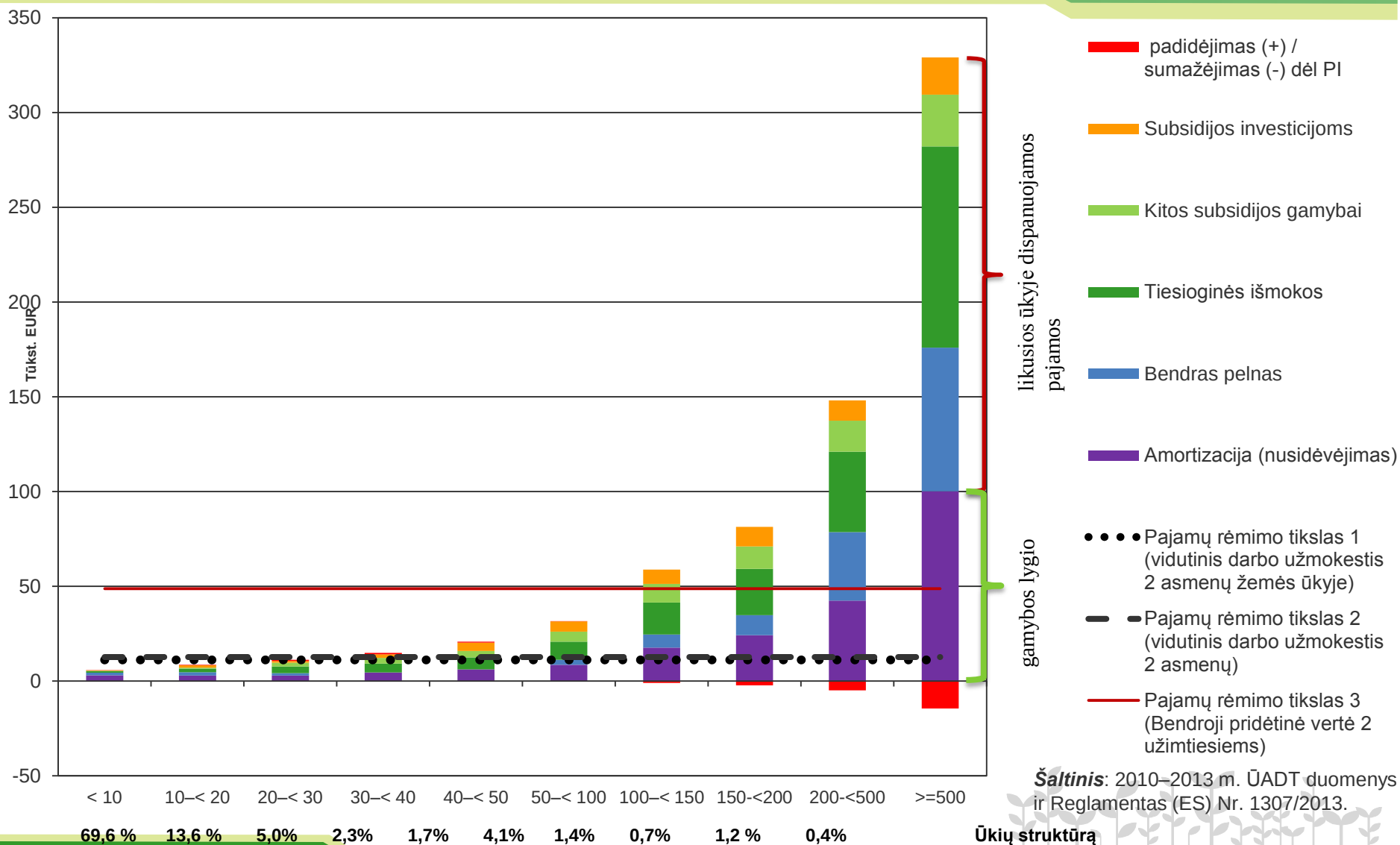
Ekonominė mįslė: kuris ūkis yra labiau konkurencingas?

Rodikliai	A ūkis	B ūkis	C ūkis
Bendroji produkcija, EUR	59 475	57 776	55 330
Darbuotojų skaičius (pilno užimtumo)	2	1,6	2
Pelnas ir amortizacija, EUR	12 117	21 649	33 919
Tiesioginės išmokos, EUR	14 409	11 346	3 404
Žemės ūkio naudmenos, ha	109	64	15
Gyvulių skaičius, vnt.	5 melžiamos karvės 4 prieauglio	27 melžiamos karvės 9 prieauglio	30 ožkų
Atsakymas	Javų ūkis	Pienininkystės ūkis	Sūrių ūkis

Perskirstymo išmokos (PI) schemei skiriama 15 proc. TI finansavimo dalis

Šaltinis: 2010–2013 m. ŪADT duomenys ir Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013.

Ekonominės sistemos raida

Ištekliai kaip žinios ir turtas

Ištekliai kaip kapitalas

Ištekliai kaip žemė ir darbas

*Žinių
(dalijimosi)
ekonomika*

*Industrinė
ekonomika*

*Agrarinė
ekonomika*

Bendradarbiavimo būdų raida

Ištekliai

- **Bendradarbiavimo būdai**

Žinios ir turtas

- Klasterių kūrimas, bendradarbiavimas kuriant tinklus

Kapitalas

- Tradicinių kooperatyvų (vartotojų ir žemės ūkio produkcijos perdirbimo) kūrimas

Žemė ir darbas

- Kaimynų savitarpio pagalba, talkos nuimant derlių ir pan.

Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų narių gaunamos naudos įvertinimas 2010 m.

Kooperacijos nauda	Respondentų dalis, proc.
Geresnės produkcijos realizavimo sąlygos	80,6
Didesnė kaina už parduodamą produkciją	50,0
Produkcijos supirkimo garantijos	44,4
Naujos žinios	33,3
Galimybė pasidalyti patirtimi	27,8
Didesnis pasitikėjimas savimi	19,4
Racionalesnis turimos technikos ir kitų išteklių panaudojimas	13,9
Platesnis paslaugų pasirinkimas	13,9
Teisinė pagalba	11,1
Kita	8,6

Šaltinis: Gediminas Kuliešis, Lina Pareigienė. 2010.

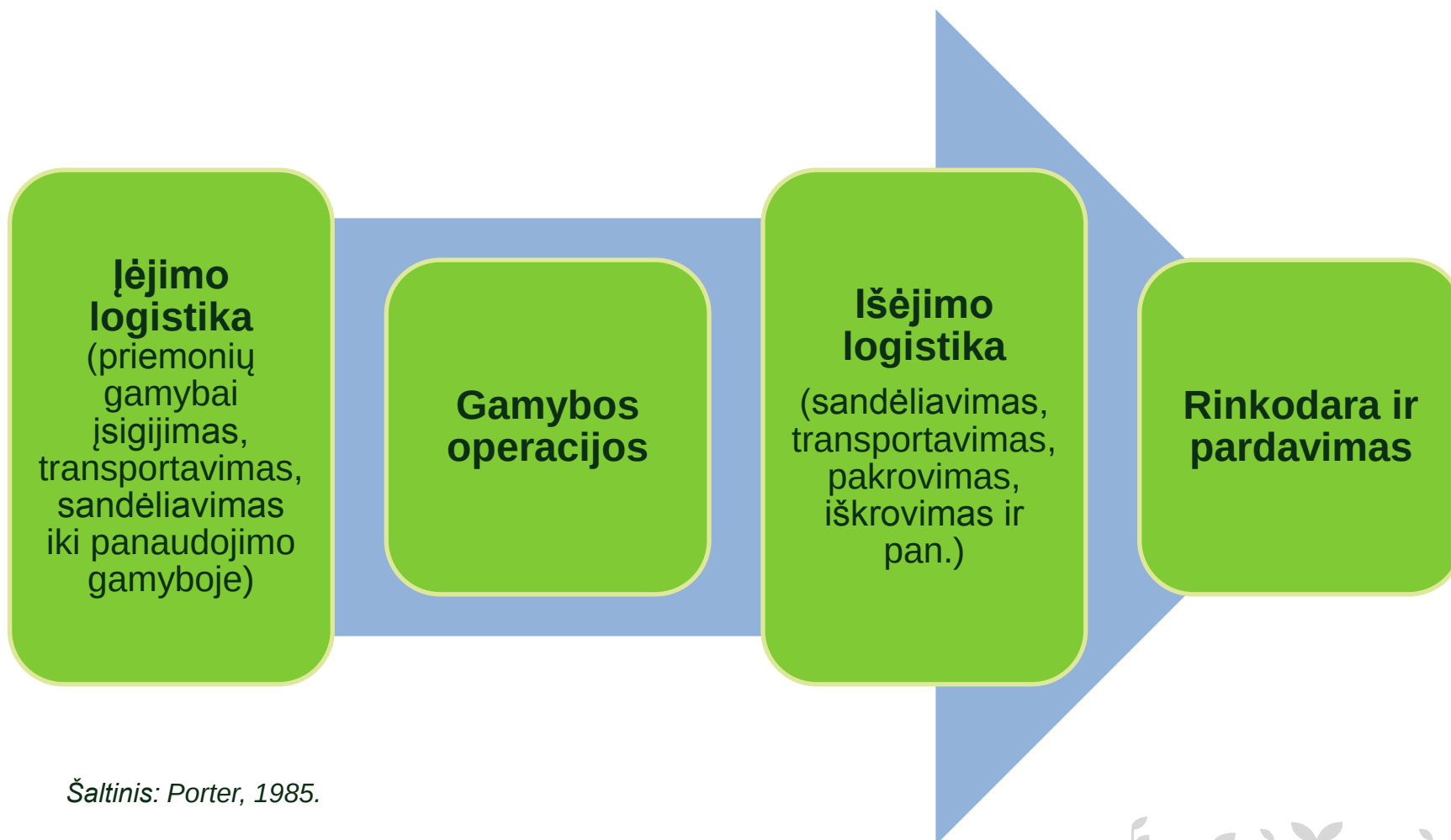
Bendradarbiavimo nauda

- Galimybė ūkininkams įgyti naujų žinių ir gebėjimų veikiant kartu su kitokia patirtį turinčiais ūkininkais.
- Geresnis ūkininkų turimų išteklių (finansinių, materialių ir žmogiškųjų) panaudojimas.
- Galimybė ūkininkams plėsti veiklą mažesnių išteklių dėka.

Bendradarbiavimas kaip vertės kūrimo grandinės organizavimo procesas

Šaltinis: Porter, 1985.

Bendradarbiavimo pagrįsto vadybiniais modeliais pavydžiai, remiantis vertės kūrimo grandinės schema

Įėjimo logistika

1. Trašų, pesticidų, kitų priemonių įsigijimas bendru susitarimu.
2. Kaimynai ūkininkai sudaro bendrą jų turimos technikos panaudojimo planą.

Žemės ūkio produkcijos gamyba

1. Skirtingą produkciją gaminantys specializuoti ūkiai taiko sėjomainą besikeisdami žemės sklypais.
2. Inkubatorius perka iš mažųjų ūkių dedeklių priežiūros ir kiaušinių surinkimo paslaugą.

Perdirbimas

1. Uogas auginantis ūkininkas parduoda derlių kaimynui, kuris turi šaldymo įrenginius ir realizuoja produkciją.

Išėjimo logistika

1. Ūkininkui priklausančiomis bulvių sandėliavimo patalpomis naudojasi tokia pat produkciją gaminantys ūkininkai.
2. Kiaušinius gaminantys ir parduotuvėms tiekiantys ūkininkai patiki transportavimą vienam iš gamintojų.

Rinkodara ir pardavimas

1. Kooperatyvas „Lietuviško ūkio kokybė“
2. Dvišalis bendradarbiavimo tinklas tarp ūkininkų ir vartotojų

**Kaip užsisakyti maisto
tiesiai iš kaimo?**

**Prisijunkite prie vartotojų
bendruomenių**

**Auginate, gaminatė,
renkate, žvejojate...**

**Skelbkite apie
savo produktus**

Pradžia / Ūkininkai

Ūkininkai

Rajonas:

Panevėžys

Paieška

Aromatinių žolynų ekologinis ūkis

Ekologinis aromatinių žolynų ūkis

(0 įvertinimų) 🌟🌟🌟🌟🌟

Sauliaus Tumsio ūkis

(0 įvertinimų) 🌟🌟🌟🌟🌟

Aurimo Petrausko obelių ūkis

(0 įvertinimų) 🌟🌟🌟🌟🌟

www.kaimasinamus.lt/ukininkas/.106/

Tildes Biuras

Pradžia / Bendruomenės

Bendruomenių paieška

Vilnius

Įveskite bendruomenės pavadinimą

Rasti

ŽŪIKVC

Vilnius, Kudirkos 18-1

7 nariai bendruomenėje

LAEI bendruomenė

Vilnius, V. Kudirkos 18-2

Esame uždara bendruomenė, priimame tik LAEI darbuotojus arba jų rekomenduotus asmenis.

37 nariai bendruomenėje

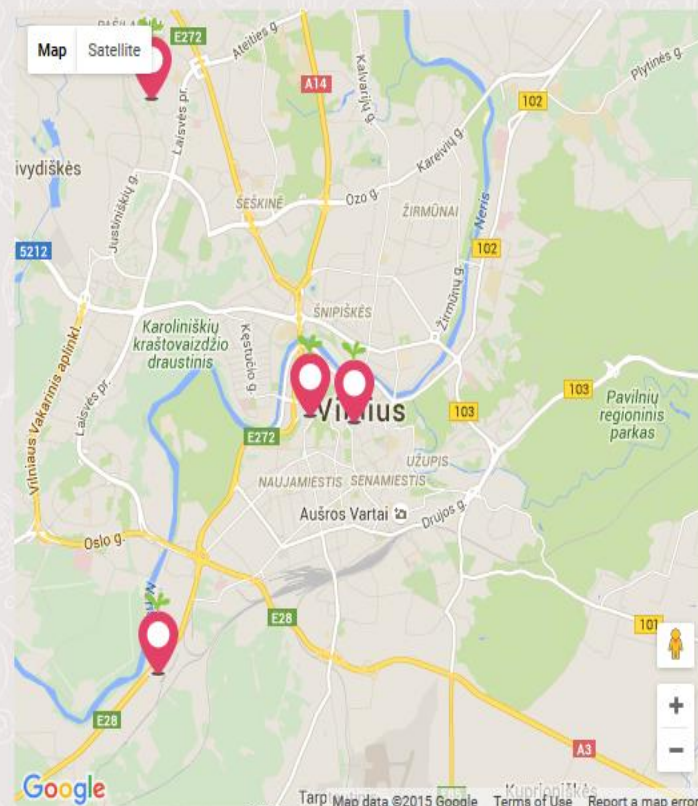

Pašilaičiai

Vilnius, Žemynos g. 2

1 narys bendruomenėje

Nerandate jums priimtinos bendruomenės? Sukurkite ją patys ir

Bendradarbiavimo tinklo nauda ūkininkams pasireiškia dėl šių dalykų:

- **SUMAŽĖJA IŠLAIDOS RINKODARAI.** Kadangi bendradarbiavimo tinklas padeda kaupti ir nuolat atnaujinti žinias apie vartotojų poreikius ir jų pokyčius, dalyvavimas tinkle leidžia ūkininkams išvengti brangiai kainuojančios reklamos ir kitų rinkodarinių priemonių, reikalingų norint užmegzti nuolatinius ryšius su vartotojais, išlaidų.
- **PADIDĖJA GAUNAMOS PAJAMOS.** Be tarpininkų bendraujant su galutiniais ūkininko gaminamų produktų ar / ir teikiamų paslaugų vartotojais gaunama geresnė kaina. Taip pat sumažėja sandėliavimo išlaidos, laiku nerealizuotos produkcijos nuostoliai dėl sugedimo.

- **ŪKININKAS GALI RACIONALIAU PANAUDOTI SAVO DARBO LAIKĄ.** Išankstiniai užsakymai bei galimybė formuoti didelius produkcijos kiekius, pristatomus į vieną konkrečią vietą ir greitai perduodamus vartotojams, taupo ūkininko darbo laiką lyginant su prekyba turguje. Be to, produktų svėrimo ir pakavimo darbus jis gali atlikti jam parankiu metu arba pasitelkti kitus asmenis.
- **ŪKININKAVIMUI SUTEIKIAMAS STABILUMAS IR SAUGUMAS.** Bendradarbiavimo tinklas leidžia užmegzti ilgalaikius ryšius su gaminamos produkcijos ar / ir teikiamų paslaugų vartotojais ir taip palaiko nuolatinius ūkio gaunamų pajamų srautus.

Maži ūkiai – dideli ūkininkai

Dėkojame už dėmesį
www.laei.lt

